Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (teine koda laiendatud koosseisus)

10. detsember 2025*

Kaubanduspoliitika – Kaitse kolmanda riigi vastuvõetud õigusakti eksterritoriaalse kohaldamise mõju eest – Ameerika Ühendriikide poolt Iraani suhtes võetud piiravad meetmed – Teisesed sanktsioonid, mis takistavad liidu füüsilistel või juriidilistel isikutel omada ärisuhteid ettevõtjatega, kelle suhtes neid meetmeid kohaldatakse – Selliste õigusnormide järgimise keeld – Määruse (EÜ) nr 2271/96 artikli 5 teine lõik – Komisjoni otsus, millega antakse liidu juriidilisele isikule luba kõnealuseid õigusnorme järgida – Otsusest teatamine ettevõtjale, kelle suhtes kohaldatakse kolmanda riigi piiravaid meetmeid – Tagasiulatuv jõud – Kõnealuse ettevõtja selle tegevuse arvessevõtmine, mis jääb nende meetmete kohaldamisalast välja

Kohtuasjas T-518/23,

Middle East Bank, Munich Branch, asukoht München (Saksamaa), esindajad: advokaadid C. Franz ja N. Bornemann,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: M. Kellerbauer ja L. Puccio,

kostja,

keda toetab

Clearstream Banking AG, asukoht Eschborn (Saksamaa), esindajad: advokaadid C. Schmitt ja T. Bastian,

menetlusse astuja,

ÜLDKOHUS (teine koda laiendatud koosseisus),

nõupidamiste ajal koosseisus: koja president S. Papasavvas, kohtunikud A. Marcoulli (ettekandja), J. Schwarcz, W. Valasidis ja L. Spangsberg Grønfeldt,

kohtusekretär: ametnik S. Jund,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

arvestades menetluse kirjalikku osa, eelkõige:

– menetlusse astuja seisukohti, mis saabusid Üldkohtu kantseleisse 22. märtsil 2024,

– hagiavalduse muutmise avaldust, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 22. oktoobril 2024, ning komisjoni ja menetlusse astuja seisukohti, mis saabusid Üldkohtu kantseleisse vastavalt 20. novembril ja 16. detsembril 2024,

– 9. detsembril 2024 võetud menetlust korraldavat meedet ja komisjoni vastust, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 20. detsembril 2024,

– uusi väiteid, mis saabusid Üldkohtu kantseleisse 27. jaanuaril 2025, ning komisjoni ja menetlusse astuja seisukohti, mis saabusid Üldkohtu kantseleisse vastavalt 18. ja 21. veebruaril 2025,

– teise koja (laiendatud koosseisus) presidendi otsust jätta Üldkohtu kantseleisse 2. juunil 2025 saabunud hagiavalduse muutmise avaldus toimikusse lisamata,

arvestades 10. juuni 2025. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Hageja Middle East Bank, Munich Branch palub ELTL artikli 263 alusel esitatud hagis tühistada komisjoni 27. aprilli 2023. aasta rakendusotsus C(2023) 2963 (final), millega anti menetlusse astujale Clearstream Banking AG-le nõukogu 22. novembri 1996. aasta määruse (EÜ) nr 2271/96, mis käsitleb kaitset kolmanda riigi vastuvõetud õigusaktide eksterritoriaalse kohaldamise mõju ja nendel õigusaktidel põhinevate või neist tulenevate meetmete eest (EÜT 1996, L 309, lk 1; ELT eriväljaanne 10/01, lk 75), artikli 5 teise lõigu alusel luba (edaspidi „esimene vaidlustatud otsus“), ning komisjoni 24. juuni 2024. aasta rakendusotsus C(2024) 4478 (final), millega anti menetlusse astujale sama sätte alusel uus luba seoses teatavate tema hoitavate või tema juures hoiustatud väärtpaberite ja rahaliste vahenditega (edaspidi „teine vaidlustatud otsus“).

Vaidluse taust ja asjaolud, mis leidsid aset pärast hagi esitamist

2 Ameerika Ühendriikide president teatas 8. mail 2018 oma otsusest taganeda Iraani tuumaleppest, mis allkirjastati Viinis (Austria) 14. juulil 2015, ja kehtestada uuesti Iraani Islamivabariigi vastu sanktsioonid, mis olid viidatud leppe alusel tühistatud. Nende sanktsioonidega keelati eelkõige isikutel, kes kuuluvad Ameerika Ühendriikide jurisdiktsiooni alla (esmased sanktsioonid), ja kes ei kuulu selle alla (teisesed sanktsioonid), näiteks Euroopa Liidu füüsilistel ja juriidilistel isikutel, omada ärisuhteid isikutega, kes on kantud „loetellu konkreetselt kindlaks määratud isikutest ja nendest isikutest, kelle varad on blokeeritud“ (*Specially Designated Nationals and Blocked Persons List*, edaspidi „SDNi loetelu“), mille koostas Office of Foreign Assets Control (OFAC) (välisvarade kontrolli amet (OFAC), Ameerika Ühendriigid).

Hageja, menetlusse astuja ja nende suhted

3 Hageja on Iraani panga Middle East Bank (MEB) Saksa filiaal. Hageja omandas 2019. aastal ühe teise Saksa pangaga sõlmitud depoolepingu alusel võlakirjad.

4 MEB on kantud SDNi loetellu seoses esmaste sanktsioonidega alates 2018. aasta novembrist ja seoses teiseste sanktsioonidega alates 8. oktoobrist 2020.

5 Menetlusse astuja on Saksa äriühing. Ta vastutab väärtpaberitehingute tegemise, väärtpaberite hoidmise ning riigisiseste ja välismaiste väärtpaberite haldamise eest. Ta on ainus väärtpaberite depoopank, kes on Saksamaal tegevusloa saanud.

6 Seega vastutab menetlusse astuja hageja väärtpaberite hoidmise eest.

7 Kuna menetlusse astuja blokeeris hageja väärtpaberid, ei olnud hageja Saksa depoopangal võimalik täita väärtpaberite müügi korraldust, mille hageja 16. jaanuaril 2020 andis.

8 Kuna hagejal ei õnnestunud 29. detsembril 2020 saada teavet oma väärtpaberite olukorra kohta, esitas ta menetlusse astuja vastu hagi Landgericht Frankfurt am Mainile (Frankfurdi esimese astme kohus, Saksamaa). Hagi jäeti rahuldamata.

9 Hageja esitas 22. detsembril 2021 apellatsioonkaebuse Oberlandesgericht Frankfurt am Mainile (liidumaa kõrgeim üldkohus Frankfurdis), kellele menetlusse astuja edastas 20. detsembril 2022 loataotluse, mille ta oli 26. veebruaril 2021 määruse nr 2271/96 artikli 5 teise lõigu alusel Euroopa Komisjonile esitanud (edaspidi „esimene loataotlus“). Apellatsioonkaebus jäeti rahuldamata.

10 Menetlusse astuja esitas 4. aprillil 2023 ja hageja sama aasta 11. aprillil Bundesgerichtshofile (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) kassatsioonkaebuse.

Hageja ja komisjoni vahelised kontaktid

11 Pärast seda, kui hageja sai 2. jaanuaril 2023 teada esimesest loataotlusest, pöördus ta kirja teel komisjoni poole, et teda seoses selle taotlusega ära kuulataks. Komisjon teatas kirja kättesaamisest 18. jaanuaril 2023. Hageja edastas 25. jaanuaril 2023 komisjonile teabe.

12 Komisjon palus 1. märtsi 2023. aasta kirjas hagejal esitada oma seisukohad esimese loataotluse kohta. Hageja esitas 7. märtsil 2023 oma seisukohad. 10. mail 2023 palus ta teavet loamenetluse tulemuse kohta.

13 Komisjon teatas 21. juuni 2023. aasta kirjas hagejale, et ta oli 27. aprillil 2023 vastu võtnud esimese vaidlustatud otsuse, ja edastas talle selle otsuse sisu kirjelduse.

Vaidlustatud otsused

14 Esimese vaidlustatud otsusega andis komisjon menetlusse astujale loa järgida 12 kuu vältel teatavaid määruse nr 2271/96 lisas nimetatud Ameerika Ühendriikide seadusi (edaspidi „lisas nimetatud seadused“) seoses hageja väärtpaberite või rahaliste vahenditega, mida ta hoiab või mis on tema juures hoiustatud (edaspidi „esialgne luba“).

15 Teise vaidlustatud otsusega andis komisjon menetlusse astujale uue loa, mille kohaselt oli tal lubatud järgida lisas nimetatud seadusi seoses hageja väärtpaberite või rahaliste vahenditega, mida ta hoiab või mis on tema juures hoiustatud, veel 12 kuu vältel (edaspidi „uus luba“).

Poolte nõuded

16 Hageja palub Üldkohtul sisuliselt:

– tühistada esimene ja teine vaidlustatud otsus (edaspidi koos „vaidlustatud otsused“);

– tunnistada vaidlustatud otsustega tutvumise võimaldamisest ja nende avalikustamisest keeldumine õigusvastaseks;

– keelata komisjonil „pikendada“ esialgset luba;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt;

– jätta menetlusse astuja kohtukulud tema enda kanda.

17 Lisaks palub hageja Üldkohtul „otsustada hagi vastuvõetavuse üle hageja põhjendatud huvi seisukohast […] ilma sisulist vaidlust algatamata“ ning kohustada komisjoni esitama esimene vaidlustatud otsus.

18 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi tervikuna rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

19 Menetlusse astuja palub Üldkohtul:

– jätta hagi tervikuna rahuldamata;

– mõista kohtukulud, kaasa arvatud tema kohtukulud, välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

20 Tuleb märkida, et kuigi kõigis Üldkohtule esitatud dokumentides esitas hageja kokku üheksa nõuet, mille ulatust, numeratsiooni ja sõnastust ta järk-järgult muutis, tuleb tema nõudeid mõista nii, nagu need on esitatud eespool punktis 16. Siiski, kuna ta väitis kohtuistungil samuti, et ta palub tühistada komisjoni kolmanda rakendusotsuse, tuleb enne selles punktis nimetatud nõuete üle otsustamist määratleda vaidluse ese.

21 Pealegi, mis puudutab kõigepealt seda, et hageja palub Üldkohtul kohustada komisjoni esitama esimene vaidlustatud otsus (vt eespool punkt 17), siis piisab, kui märkida, et selline menetluslik taotlus ei kujuta endast otseses mõttes „nõuet“ Üldkohtu kodukorra artikli 76 punkti e tähenduses (vt selle kohta 7. novembri 2002. aasta kohtuotsus *G vs.* komisjon, T-199/01, EU:T:2002:271, punkt 27), vaid taotlust, et Üldkohus teeks sisuliselt menetlustoimingu kodukorra artikli 91

punkti b alusel. Sellega seoses väärib meeldetuletamist, et vastuseks menetlust korraldavale meetmele esitas komisjon nii selle otsuse kui ka teise vaidlustatud otsuse, mistõttu sellel taotlusel puudub ese.

Sissejuhatavad märkused vaidluse eseme kohta

22 Kohtuistungil väitis hageja, et eespool punktis 16 esitatud nõuded peavad hõlmama ka komisjoni kolmandat rakendusotsust, millega anti menetlusse astujale uus luba, mille kohaselt on tal lubatud lisas nimetatud seadusi järgida kuni 2026. aasta aprillini seoses hageja väärtpaberite või rahaliste vahenditega, mida ta hoiab või mis on tema juures hoiustatud – luba, mille olemasolu komisjon kohtuistungil kinnitas.

23 Sellega seoses piisab, kui meenutada, et Üldkohtu kodukorra (redaktsioonis, mis tuleneb 12. augusti 2024. aasta muudatustest (ELT L, 2024/2095), mis jõustusid 1. septembril 2024) artikli 86 lõike 1 kohaselt võib hageja muuta hagiavaldust hiljemalt kaks nädalat pärast seda, kui on kätte toimetatud otsus määrata kindlaks kohtuistungi kuupäev, või enne Üldkohtu otsuse lahendada kohtuasi ilma menetluse suulise osata kättetoimetamist. Kuna käesolevas asjas toimetati otsus määrata kindlaks kohtuistungi kuupäev hagejale kätte 11. aprillil 2025, möödus kahenädalane tähtaeg pärast selle otsuse kättetoimetamist 25. aprillil 2025, mistõttu hageja poolt kohtuistungil esitatud taotlus laiendada hagi komisjoni kolmandale rakendusotsusele, mida on mainitud eespool punktis 22, esitati pärast tähtaja möödumist ja on seetõttu vastuvõetamatu.

Hageja teine ja kolmas nõue

24 Esiteks märkis hageja kohtuistungil, et kuigi tema arvates ei ole enam vaja teha otsust eespool punktis 16 nimetatud kolmanda nõude kohta, millega ta palub Üldkohtul keelata komisjonil esialgse loa „pikendamine“, ei loobu ta sellest nõudest ning jääb seisukohale, et Üldkohus peab selle kohta otsuse tegema.

25 Sellega seoses väärib meeldetuletamist, et Üldkohtul puudub pädevus teha ELTL artiklil 263 põhineva õiguspärasuse kontrolli raames ettekirjutusi liidu institutsioonidele, organitele ja asutustele (vt 22. septembri 2016. aasta kohtumäärus Gaki *vs.* komisjon, C-130/16 P, ei avaldata, EU:C:2016:731, punkt 14 ja seal viidatud kohtupraktika). Järelikult tuleb see nõue jätta rahuldamata, kuna Üldkohtul puudub pädevus seda lahendada.

26 Teiseks, mis puudutab eespool punktis 16 nimetatud teist nõuet, millega hageja palub Üldkohtul tunnistada õigusvastaseks vaidlustatud otsustega tutvumise võimaldamisest ja nende avalikustamisest keeldumine, siis piisab, kui meenutada, et Üldkohtul puudub pädevus teha ELTL artiklil 263 põhineva õiguspärasuse kontrolli raames deklaratiivseid kohtuotsuseid (vt 4. veebruari 2009. aasta kohtuotsus Omya *vs.* komisjon, T-145/06, EU:T:2009:27, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika). Järelikult tuleb see nõue jätta rahuldamata, kuna Üldkohtul puudub pädevus seda lahendada.

Hageja esimene nõue

27 Põhjendamaks eespool punktis 16 viidatud esimest nõuet, millega hageja palub Üldkohtul vaidlustatud otsused tühistada, esitab hageja kolm väidet, millest esimene puudutab sisuliselt komisjoni poolt tagasiulatuva jõu puudumise põhimõtte rikkumist esimeses vaidlustatud otsuses,

teine hageja menetlusõiguste rikkumist ja kolmas komisjoni hindamispädevuse väära kasutamist. Lisaks esitas hageja pärast seda, kui vastuseks menetlust korraldavale meetmele olid Üldkohtule edastatud vaidlustatud otsused, neli uut väidet: sisuliselt on neljanda kohaselt tehtud faktiviga, viienda kohaselt on komisjon teises vaidlustatud otsuses rikkunud tagasiulatuva jõu puudumise põhimõtet, kuuenda kohaselt on vaidlustatud otsused ebatäpsed ja seitsmenda kohaselt on komisjon teinud hindamisvea.

28 Seega tuleb vaidlustatud otsuste tühistamise nõude põhjendamiseks hageja esitatud väidete analüüsimist alustada teisest väitest, seejärel analüüsida neljandat väidet, siis esimest ja viiendat väidet ning lõpuks kolmandat, kuuendat ja seitsmendat väidet.

Teine väide, mis puudutab sisuliselt hageja menetlusõiguste rikkumist

29 Hageja väidab, et kuna ta kuulati ära, oleks esimene vaidlustatud otsus pidanud olema põhistatud ja see oleks tulnud talle tervikuna edastada. Ta lisab, et tal on huvi saada teada selle otsuse põhjendused ja et käesolevas asjas tekib küsimus, kuidas tema argumente arvesse võeti.

30 Komisjon ja menetlusse astuja vaidlevad nendele argumentidele vastu.

31 Vaidlust ei ole selles, et käesolevas asjas ei edastanud komisjon pärast vaidlustatud otsuste vastuvõtmist hagejale nende tervikteksti, vaid üksnes esimese otsuse sisu kirjelduse. Pealegi edastati nende otsuste terviktekst hagejale alles käesolevas menetluses, nagu on meenutatud eespool punktis 21.

32 Sellegipoolest tuleb esiteks märkida, nagu väidab ka hageja ise, et määrus nr 2271/96 ei kohusta komisjoni edastama otsust, millega antakse selle artikli 5 teise lõigu alusel luba, kolmandale isikule, kelle suhtes kohaldatakse kolmanda riigi piiravaid meetmeid (edaspidi „kolmas isik, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid“), nagu hageja, kelle suhtes lubati sellisel taotlejal nagu menetlusse astuja järgida lisas nimetatud seadusi. Sama kehtib komisjoni 3. augusti 2018. aasta rakendusmääruse (EL) 2018/1101, milles sätestatakse määruse nr 2271/96 artikli 5 teise lõigu kohaldamise kriteeriumid (ELT 2018, L 199 I, lk 7), kohta, mille artikli 5 lõikes 3 on üksnes ette nähtud, et komisjon teeb lõpliku otsuse taotlejale teatavaks.

33 Pealegi ei tugine hageja teise väite põhjendamiseks ühelegi konkreetsele sättele. Kuivõrd ta tundub siiski väitvat, et ELTL artikli 296 teine lõik nõuab kaudselt, et talle tuleb vaidlustatud otsuste põhjendused edastada, tuleb märkida, et kuigi see säte puudutab õigusaktide põhjendamist, ei reguleeri see kuidagi küsimust, kellele tuleb õigusakt teatavaks teha. Lisaks tuleb viimati nimetatuga seoses meenutada, et vastavalt ELTL artikli 297 lõike 2 kolmandale lõigule tuleb otsus, milles on märgitud adressaat, teha talle teatavaks. Käesoleval juhul on vaidlustatud otsustes adressaadina märgitud üksnes menetlusse astuja ning hageja ei väida, et ta on nende adressaat.

34 Lisaks, kuna hageja argumente esimese vaidlustatud otsuse põhistamise kohta tuleb hoolimata nende üldisest laadist mõista nii, et nendes väidetakse, et nimetatud otsust ei ole põhistatud tema poolt komisjonile esitatud seisukohtade osas, siis piisab, kui märkida, et selle otsuse põhjenduses 14 kirjeldas komisjon hageja esitatud argumente ja andis neile vastused. Seega ei saa sellega seoses tuvastada põhjenduste puudumist.

35 Teiseks väidab hageja, et kuna ta kuulati ära haldusmenetluses, mille tulemusel võeti vastu esimene vaidlustatud otsus, oleks ta pidanud saama vaidlustatud otsuste tervikteksti.

36 Nagu nähtub eespool punktidest 12 ja 13, kuulati hageja pärast komisjoni poole pöördumist tõepoolest ära haldusmenetluses, mille tulemusel võeti vastu esimene vaidlustatud otsus, ning komisjon teavitas teda selle menetluse tulemusest, saates talle selle otsuse sisu kirjelduse.

37 Siiski ei saa need asjaolud iseenesest tekitada komisjonile uusi kohustusi hageja ees, eelkõige vaidlustatud otsuste hagejale edastamise kohustust.

38 Nimelt ei ole määruses nr 2271/96 ega rakendusmääruses 2018/1101 ette nähtud mingit menetluslikku rolli kolmandatele isikutele, kelle suhtes piiravaid meetmeid kohaldatakse ja keda komisjon ei teavita ega ära ei kuula menetluses, mille eesmärk on määruse nr 2271/96 artikli 5 teise lõigu alusel otsus vastu võtta. Teisisõnu on liidu seadusandja otsustanud kehtestada süsteemi, mille raames nende kolmandate isikute huve ei tule arvesse võtta ning neid isikuid ei tule kaasata nimetatud sätte alusel läbiviidavatesse menetlustesse (vt selle kohta 12. juuli 2023. aasta kohtuotsus IFIC Holding *vs.* komisjon, T-8/21, EU:T:2023:387, punktid 107 ja 111).

39 Seega, isegi kui komisjon otsustab konkreetsel juhul kuulata ära kolmanda isiku, kelle suhtes piiravaid meetmeid kohaldatakse, eelkõige selleks, et saada teavet või teavitada teda määruse nr 2271/96 artikli 5 teise lõigu alusel menetluse läbiviimisest või selle tulemusest, ei saa see asjaolu muuta seadusandja poolt nimetatud määruse raames kehtestatud süsteemi tasakaalu ega konkreetsemalt panna komisjonile kohustust edastada sellisele kolmandale isikule kõnealuse sätte alusel tehtud otsus.

40 Lisaks, vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei saa komisjoni sellise kohustuse olemasolu sõltuda sellest, kas ärakuulamine võib hagejale huvi pakkuda või kasulik olla näiteks põhjusel, et oleks huvitav teada, kuidas tema argumente arvesse võeti.

41 Sellest tuleneb, et pelk asjaolu, et hageja palvel kuulas komisjon hageja ära haldusmenetluses, mille tulemusel võeti vastu esimene vaidlustatud otsus, ja edastas talle selle otsuse sisu kirjelduse, ei tekitanud käesolevas asjas komisjonile kohustust edastada hagejale nimetatud otsus ega isegi mitte teine vaidlustatud otsus.

42 Kolmandaks, mis puudutab hageja väidet, et tema menetlusõigusi on rikutud, kuna komisjon oleks pidanud talle edastama vaidlustatud otsused kohe pärast nende vastuvõtmist, siis väärib meeldetuletamist, et nagu nähtub eespool punktidest 38–41, ei ole määrusega nr 2271/96 ja rakendusmäärusega 2018/1101 kehtestatud süsteemis hagejal selliseid õigusi.

43 Seega ei saa asuda seisukohale, et kuna komisjon ei edastanud hagejale pärast vaidlustatud otsuste vastuvõtmist nende tervikteksti, oleks ta mingilgi viisil rikkunud menetlusõigusi, mida hagejal ei olnud ega saanud olla määrusega nr 2271/96 ja rakendusmäärusega 2018/1101 kehtestatud süsteemi raames.

44 Neljandaks tuleb igal juhul meenutada, et kuigi akti edastamata jätmine võib mõjutada hetke, mil hakkab kulgema hagi esitamise tähtaeg, ei anna edastamata jätmine iseenesest alust akti tühistamiseks. Mõistagi ei saa välistada, et hageja võib esitada argumente, millega ta püüab tõendada, et konkreetsel juhul tõi akti edastamata jätmine kaasa tema õiguste rikkumise, mis annab alust akti tühistamiseks (vt selle kohta analoogia alusel 27. juuli 2022. aasta kohtuotsus RT France *vs.* nõukogu, T-125/22, EU:T:2022:483, punkt 82).

45 Käesolevas asjas ei ole hageja aga esitanud Üldkohtule argumente, mis võimaldaksid asuda seisukohale, et vaidlustatud otsuste tervikteksti edastamata jätmine pärast nende vastuvõtmist oleks tema õigusi selliselt kahjustanud, et see iseenesest annaks alust nende otsuste tühistamiseks.

46 Lisaks tuleb märkida, et pärast seda, kui komisjon oli teda teavitanud esimese vaidlustatud otsuse sisust, oli hagejal võimalik esitada Üldkohtule käesolev hagi, et vaidlustada selle otsuse õiguspärasus.

47 Kõigest eeltoodust tuleneb, et teine väide ei ole põhjendatud ja tuleb seega tagasi lükata.

Neljas väide, mis puudutab sisuliselt faktiviga

48 Hageja väidab, et vaidlustatud otsused põhinevad valel faktilisel alusel. Komisjon märkis seal, st esimese vaidlustatud otsuse põhjenduses 13 ja teise vaidlustatud otsuse põhjenduses 11, ekslikult, et MEB kuulub Iraani Islamivabariigile, kuigi tegemist on Teherani (Iraan) börsil noteeritud pangaga, mille aktsiad kuuluvad peamiselt erainvestoritele. Esimese vaidlustatud otsuse põhjenduses 37 andis komisjon sellele ekslikule asjaolule otsustava kaalu, kvalifitseerides MEB „Iraani üksuseks“. Lisaks võttis ta selle otsuse põhjendustes 21 ja 22 arvesse kokkulepet, mille menetlusse astuja sõsarettevõtja oli sõlminud Ameerika Ühendriikide ametiasutustega ja mis puudutas Iraani keskpanka ning seega teistsugust olukorda kui see, milles on selline Iraanis asuv eraettevõtja nagu MEB.

49 Komisjon ja menetlusse astuja vaidlevad nendele argumentidele vastu.

50 Kõigepealt tuleb märkida, et kuigi esimese vaidlustatud otsuse põhjenduses 13 ja teise vaidlustatud otsuse põhjenduses 11 märkis komisjon, et MEB kuulub Iraani Islamivabariigile, väitis hageja, ilma et komisjon oleks talle tulemuslikult vastu vaielnud, et MEB on Iraani erapank. Kui komisjonile kohtuistungil selle kohta küsimusi esitati, möönis ta, et toimiku materjalid ei võimalda asuda seisukohale, et MEB kuulub Iraani Islamivabariigile.

51 Isegi kui eeldada, et vaidlustatud otsustes sisalduv teave MEB omandi kohta on ebaõige, ei mõjuta see siiski nende otsuste õiguspärasust.

52 Nagu nähtub esimese vaidlustatud otsuse põhjendustest 12 ja 13 ning teise vaidlustatud otsuse põhjendustest 10 ja 11, ei põhine need otsused asjaolul, et MEB kuulub Iraani Islamivabariigile, vaid asjaolul, mille üle pooled ei vaidle, et MEB on teiseste sanktsioonide osas kantud SDNi loetellu. Seega asjaolu, et MEB-le kohaldatakse lisas nimetatud seadustes ette nähtud sanktsioone, koos kahjuga, mis sellest menetlusse astujale ja liidule tekiks juhul, kui neid seadusi ei järgitaks, ajendas menetlusse astujat taotlema komisjonilt luba neid seadusi järgida ja komisjoni seda luba andma. Samas see, kas MEB kuulub avalik-õiguslikele või eraõiguslikele üksustele, ei ole siinkohal oluline.

53 Lisaks, vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei nähtu vaidlustatud otsustest, et nende hinnangute põhjendamiseks, mille alusel andis komisjon esialgse loa, tugines komisjon asjaolule, et MEB oli Iraani Islamivabariigi omandis.

54 Esiteks, kuigi komisjon viitas esimese vaidlustatud otsuse põhjenduses 37 MEB-le kui „Iraani“ üksusele, ei tule seda viidet mõista nii, et komisjon tugines arvamusele, et MEB kuulub Iraani Islamivabariigile. Vaidlust ei ole nimelt selles, et MEB on noteeritud Teherani börsil, mistõttu võis komisjon sellele viidata kui „Iraani“ üksusele, sõltumata tema avalik-õiguslikust või eraõiguslikust omanikust. Lisaks sellele kirjeldas hageja ise hagis MEBd kui „Iraani“ panka.

55 Teiseks, kuigi komisjon viitas esimese vaidlustatud otsuse põhjendustes 21 ja 22 (ning teise vaidlustatud otsuse põhjenduses 27 ja 10. joonealuses märkuses) menetlusse astuja sõsarettevõtja ja Ameerika Ühendriikide ametiasutustega sõlmitud kokkuleppele, ei ole hageja väidetud asjaolu, et see kokkulepe puudutas nimetatud ettevõtja suhteid Iraani keskpangaga, mitte eraõigusliku üksusega, samuti oluline ning see ei tähenda, et komisjon oleks tuginenud asjasse puutumatule faktile. Nimelt nähtub nendest kaalutlustest, et nimetatud kokkuleppele viidates soovis komisjon tuua näite ohust, mis menetlusse astujal tekib lisas nimetatud seaduste võimaliku rikkumise korral, ja selle kohta Ameerika Ühendriikide ametiasutustega sõlmitud kokkuleppest ning seda sõltumata küsimusest, kas üksusel, kellega sellel ettevõtjal olid ärisuhted, on avalik-õiguslik või eraõiguslik omanik.

56 Kõigest eeltoodust tuleneb, et neljas väide on tulemusetu ja tuleb tagasi lükata.

Esimene ja viies väide, mis puudutavad sisuliselt tagasiulatuva jõu puudumise põhimõtte rikkumist

57 Hageja väidab, et esialgne luba ja uus luba olid tagasiulatuva jõuga. Tema sõnul andis komisjon esimeses vaidlustatud otsuses, mis võeti vastu 27. aprillil 2023, menetlusse astujale loa blokeerida hageja varad alates esimese loataotluse esitamisest, st 26. veebruarist 2021. Samuti kohaldatakse teist vaidlustatud otsust alates algse loa kehtivuse lõppemisest. Hageja on aga seisukohal, et õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtteid arvestades ei või õigusakte üldjuhul tagasiulatuvalt kohaldada. Ei määruses nr 2271/96 ega rakendusmääruses 2018/1101 ei ole ette nähtud tagasiulatuvat jõudu, mis on isegi sõnaselgelt välistatud komisjoni 7. augusti 2018. aasta suunises „Küsimused ja vastused: [määruse nr 2271/96] ajakohastatud versiooni vastuvõtmine“ (ELT 2018, C 277 I, lk 4; edaspidi „suunis“), milles on märgitud, et loataotlusel ei ole peatavat toimet ja et taotlejad on kohustatud järgima määrust nr 2271/96 kuni loa andmiseni. Hageja on seisukohal, et ta võis seega õiguspäraselt eeldada, et nimetatud lubadel ei ole tagasiulatuvat mõju.

58 Hageja lisab, et määruse nr 2271/96 artikli 5 esimene lõik kaitseb eelkõige liidu ettevõtjaid lisas nimetatud seaduste kohaldamise eest ning et sellest võib kõrvale kalduda üksnes erandjuhtudel, mistõttu tagasiulatuv luba kujutab endast viga selle määruse tõhusa ja hoiatava kohaldamise jaoks. Komisjoni poolt vahetegemine loataotluse peatava toime puudumise vahel suunise tähenduses ja loa tagasiulatuva jõu võimaluse vahel on kunstlik ning seda ei ole kõnealuses määruses ette nähtud. Lisaks kinnitab hageja, et ta ei saa käesolevas asjas aru, kuidas selline tagasiulatuv jõud võimaldaks vältida liidu või taotleja huvide olulist kahjustamist, kuna luba tervikuna talle ei edastatud. Lisaks ei ole tema arvates vajalik, et loaga pakutav kaitse liidu õigusest tulenevate karistuste vastu oleks tagasiulatuv, kui loa tagasiulatuv jõud teda samas kahjustab.

59 Komisjon ja menetlusse astuja vaidlevad nendele argumentidele vastu.

60 Õiguskindluse põhimõte, mis kuulub liidu õiguse üldpõhimõtete hulka ja millega kaasneb õiguspärase ootuse kaitse põhimõte, nõuab, et õigusnormid oleksid selged, täpsed ja ettenähtavate tagajärgedega, et huvitatud isikud saaksid liidu õiguskorraga reguleeritavates olukordades ja

õigussuhetes nendest juhinduda (vt 25. septembri 2024. aasta kohtuotsus Kirimova *vs.* EUIPO, T-727/20 RENV, EU:T:2024:646, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika). Nii on see eelkõige juhul, kui need normid võivad üksikisikutele ja ettevõtjatele kaasa tuua ebasoodsaid tagajärgi (vt 27. novembri 2024. aasta kohtuotsus Nord Stream 2 *vs.* parlament ja nõukogu, T-526/19 RENV, EU:T:2024:864, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).

61 Õiguskindluse põhimõttega on üldreeglina vastuolus see, kui liidu õigusakti ajalise kehtivuse algusena on määratud olenevalt olukorrast selle avaldamisest või teatavakstegemisest varasem kuupäev. See võib erandjuhul siis teisiti olla, kui seda nõuab üldist huvi teeniv eesmärk ja kui huvitatud isikute õiguspärast ootust nõuetekohaselt austatakse (vt selle kohta 26. aprilli 2005. aasta kohtuotsus „Goed Wonen“, C-376/02, EU:C:2005:251, punkt 33; 13. veebruari 2019. aasta kohtuotsus Human Operator, C-434/17, EU:C:2019:112, punkt 36, ja 8. märtsi 2023. aasta kohtuotsus Assaad *vs.* nõukogu, T-426/21, EU:T:2023:114, punkt 212).

62 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et vastupidi sellele, mida väidavad komisjon ja menetlusse astuja, on hagejal alust väita, et esialgne luba ja uus luba anti menetlusse astujale vaidlustatud otsustega tagasiulatuvalt.

63 Esiteks, mis puudutab esimest vaidlustatud otsust, siis selle artiklist 3 nähtub tõepoolest, et see kehtib 12 kuud alates selle teatavakstegemisest. Siiski on selle otsuse artiklis 1 kooskõlas selle põhjendusega 39 märgitud, et menetlusse astujal on õigus järgida lisas nimetatud seadusi hageja suhtes „alates selle loa taotlemise kuupäevast“. Nagu sama otsuse põhjendusest 7 nähtub, esitas menetlusse astuja komisjonile esimese loataotluse 26. veebruaril 2021. Järelikult on sellise otsusega antud algsel loal tagasiulatuv jõud, kuna otsuse artiklite 1 ja 3 koostoimest ilmneb, et loa õiguslike tagajärgede tekkimise kuupäevaks ei määratud mitte menetlusse astujale kõnealuse otsuse (vastu võetud 27. aprillil 2023) teatavakstegemise kuupäeva, vaid varasem kuupäev, st loataotluse esitamise kuupäev (26. veebruar 2021).

64 Teiseks, mis puudutab teist vaidlustatud otsust, siis nähtub selle artiklist 3, et see kehtib 12 kuud selle põhjenduse 43 kohaselt alates „[esialgse loa] kehtivusaja lõppemisest (26. aprillil 2024)“. Järelikult on selle otsusega antud uuel loal tagasiulatuv jõud, kuna loa õiguslike tagajärgede tekkimise kuupäevaks ei määratud mitte menetlusse astujale kõnealuse otsuse (vastu võetud 24. juunil 2024) teatavakstegemise kuupäeva, vaid varasem kuupäev, st algse loa kehtivusaja lõpu kuupäev (26. aprill 2024).

65 Neil asjaoludel tuleb analüüsida, kas komisjon andis menetlusse astujale esialgse loa ja uue loa alusetult tagasiulatuvalt – nagu väidab hageja –, arvestades, et hagejat on mainitud vaidlustatud otsuste põhjendustes ja resolutsioonis. Seega tuleb tagasiulatuva jõu õiguspärasust analüüsida hageja seisukohast.

66 Esiteks väidab hageja, et määruses nr 2271/96, rakendusmääruses 2018/1101 ja suunises ei ole sõnaselgelt ette nähtud võimalust anda menetlusse astujale tagasiulatuvalt selliseid lube nagu vaidlustatud otsustega antud algne luba või uus luba ning need õigusaktid isegi sõnaselgelt välistavad sellise võimaluse.

67 Sellega seoses piisab, kui märkida, et kui eespool punktis 61 meenutatud tingimused on täidetud, tuleneb liidu institutsioonide, organite ja asutuste pädevus võtta erandkorras vastu tagasiulatuva jõuga akt liidu õiguse üldpõhimõtetest, ilma et see sõltuks sõnaselge õigusliku aluse olemasolust asjaomastes õigusnormides (vt selle kohta 21. veebruari 2024. aasta kohtuotsus NRW. Bank *vs.* SRB, T-466/16 RENV, EU:T:2024:111, punkt 165).

68 Järelikult ei takista sõnaselge õigusliku aluse puudumine komisjonil erandkorras anda taotlejale määruse nr 2271/96 artikli 5 teise lõigu alusel luba tagasiulatuvalt, kui on täidetud eespool punktis 61 meenutatud kaks kumulatiivset tingimust, st esiteks, kui vaidlustatud aktiga taotletav eesmärk nõuab tagasiulatuvat jõudu, ja teiseks, kui huvitatud isikute õiguspärast ootust on nõuetekohaselt austatud.

69 Lisaks tuleb märkida, et vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei välista ükski tema viidatud akt sõnaselgelt võimalust anda tagasiulatuvalt selline luba, nagu vaidlustatud otsustega antud algne luba või uus luba. Pealegi ei maini hageja oma argumentide põhjendamiseks konkreetselt ühtegi sätet, vaid piirdub õiguspärase ootuse tõendamiseks viitega suunise küsimuse nr 20 vastusele, mille ulatust analüüsitakse allpool.

70 Teiseks, mis puudutab eespool punktis 61 meenutatud kahte kumulatiivset tingimust, siis väidab hageja sisuliselt ühelt poolt, et komisjon ei põhjendanud esialgse loa ja uue loa tagasiulatuvat jõudu, ning teiselt poolt, et suunise sisu arvestades võis ta eeldada, et neid lube ei anta tagasiulatuvalt.

– *Tagasiulatuvat jõudu õigustav eesmärk*

71 Kuivõrd komisjoni poolt määruse nr 2271/96 artikli 5 teise lõigu alusel antud erandliku loa eesmärk on vältida seda, et nõuetekohaselt põhjendatud spetsiifiliste asjaolude korral kahjustaks lisas nimetatud seaduste järgimata jätmine liidu või taotleja huve oluliselt (vt selle kohta 12. juuli 2023. aasta kohtuotsus IFIC Holding *vs.* komisjon, T-8/21, EU:T:2023:387, punkt 112), ei saa välistada, et niisuguse eesmärgi taotlemisel võib komisjon anda loale tagasiulatuva jõu, kui see on taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik, ja seda isegi sõltumata sellest, kas taotleja on tagasiulatuvat jõudu taotlenud või mitte.

72 Väärib meeldetuletamist, et eespool punktis 61 viidatud esimene tingimus, mis puudutab taotletavat eesmärki, eeldab selle kontrollimist, kas tagasiulatuva jõuga otsusega soovitakse saavutada vähemalt üldist huvi teenivat eesmärki (vt selle kohta 28. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus Éditions Odile Jacob *vs.* komisjon, C-514/14 P, ei avaldata, EU:C:2016:55, punkt 50). Sellega seoses nähtub kohtupraktikast, et tagasiulatuva jõuga liidu õigusaktide põhjendustes peavad olema selgelt ja üheselt mõistetavalt esitatud andmed, mis õigustavad soovitavat tagasiulatuvat jõudu (vt 9. septembri 2020. aasta kohtuotsus Sloveenia *vs.* komisjon, T-626/17, EU:T:2020:402, punkt 122 ja seal viidatud kohtupraktika).

73 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et komisjon esitas vaidlustatud otsustes sõnaselgelt põhjused, miks ta andis esialgsele loale ja uuele loale tagasiulatuva jõu.

74 Ühelt poolt on esimese vaidlustatud otsuse põhjenduses 39 märgitud, et komisjon otsustas anda esialgse loa alates esimese loataotluse esitamise kuupäevast, kuna loa andmine lükkus edasi poliitiliste hinnangute kaalutlusel, mitte menetlusse astuja süü tõttu. Sellega seoses on kõnealuse otsuse põhjendustes 37 ja 38 täpsemalt selgitatud neid poliitilisi hinnanguid ning nende seost määruse nr 2271/96 eesmärkidega ja liidu üldise poliitika eesmärkidega. Niisiis tuleneb sellest otsusest sisuliselt, et haldusmenetluse – kahetsusväärselt – pikk kestus, mille tulemusel võeti otsus menetlusse astujast sõltumatutel poliitilistel põhjustel vastu viivitusega, ajendas komisjoni andma loa tagasiulatuvalt.

75 Teiselt poolt on teise vaidlustatud otsuse põhjenduses 43 märgitud, et komisjon otsustas anda uue loa alates esialgse loa kehtivusaja lõppemisest järjepidevuse huvides, arvestades menetlusse astuja ja liidu huvidega seotud riske. Pidades meeles, et esimese vaidlustatud otsuse artikli 3 teise lõigu kohaselt oli menetlusse astuja kohustatud taotlema võimalikku uut luba kolm kuud enne selle otsuse kehtivusaja lõppu, nähtub teise vaidlustatud otsuse põhjendusest 14, et menetlusse astuja tõepoolest taotles uut luba 25. jaanuaril 2024 ehk kolm kuud enne algse loa kehtivusaja lõppu. Seega tuleneb viimati nimetatud otsusest sisuliselt, et just selle otsuse vastuvõtmiseni viinud haldusmenetluse jällegi kahetsusväärselt pikk kestus ajendas komisjoni andma uue loa tagasiulatuvalt, et tagada järjepidevus esimese vaidlustatud otsusega.

76 Kuigi hageja väitis esialgu, et komisjoni otsustest tulenevat tagasiulatuvat jõudu ei olnud põhjendatud, ei esitanud hageja pärast seda, kui ta sai vastuseks menetlust korraldavale meetmele komisjonilt vaidlustatud otsuste tervikteksti – ka mitte oma uutes väidetes – ühtegi argumenti, millega ta oleks vastu vaielnud nendes otsustes tagasiulatuva jõu põhjendamiseks esitatud andmete põhjendatusele. Kuna ükski hageja argument ei viita sellistele andmetele, ei ole ta tõendanud, et komisjoni poolt käesolevas asjas otsustatud tagasiulatuv jõud on taotletava eesmärgi seisukohast sobimatu või ebavajalik.

77 Kõige enam vaidlustas hageja nii neljanda väite raames kui ka kohtuistungil vastuseks Üldkohtu küsimustele esimese vaidlustatud otsuse põhjenduses 37 tehtud järelduse, et MEB on „Iraani“ pank. Ent see järeldus ei ole eespool punktis 54 esitatud põhjustel ebaõige. Lisaks ei saa selline hageja argument igal juhul tõendada, et komisjon rikkus õigusnormi või tegi hindamisvea seoses tagasiulatuva jõu põhjendamisega.

78 Järelikult, kuna ükski hageja argument ei sea kahtluse alla vaidlustatud otsustes komisjoni esitatud selgitusi nendes otsustes otsustatud tagasiulatuva jõu põhjendatuse kohta, siis tuleb tõdeda, et hageja ei ole tõendanud, et eespool punktis 61 meenutatud esimene tingimus, mis puudutab taotletavat eesmärki, ei olnud täidetud.

– *Õiguspärane ootus, mida suunis võib hagejal tekitada*

79 Õiguspärase ootuse austamine on üks tingimustest, mis peab olema täidetud selleks, et liidu õigusaktil võiks õiguskindluse põhimõtet järgides olla tagasiulatuv jõud (8. märtsi 2023. aasta kohtuotsus Assaad *vs.* nõukogu, T-426/21, EU:T:2023:114, punkt 226).

80 Sellega seoses väärib meeldetuletamist, et kuna liidu õigusakti tagasiulatuv jõud on lubatud vaid erandjuhtudel, ei saa isikult nõuda, et ta tõendaks, et talle on kinnitatud, et tagasiulatuva jõuga akti ei võeta vastu, vaid kohus peab selle eraõigusliku isiku argumentide alusel ja juhtumi kõiki asjaolusid arvesse võttes kontrollima, kas kõnealune akt võeti vastu tema õiguspärast ootust austades (vt selle kohta 8. märtsi 2023. aasta kohtuotsus Assaad *vs.* nõukogu, T-426/21, EU:T:2023:114, punktid 227, 235 ja 236).

81 Hageja on sisuliselt seisukohal, et tema õiguspärase ootuse, et määruse nr 2271/96 artikli 5 teise lõigu alusel antud loal puudub tagasiulatuv jõud, tekitas suunis ja täpsemalt vastus selle küsimusele nr 20.

82 Sellega seoses tuleb märkida, et suunisega ei ole kehtestatud õigusnorme ega antud õiguslikult siduvaid tõlgendusi (21. detsembri 2021. aasta kohtuotsus Bank Melli Iran, C-124/20, EU:C:2021:1035, punkt 61).

83 Samas on juba otsustatud, et kuigi liidu ametiasutuse võetud sisemeetmeid ei saa pidada „õigusnormideks“, mida ametiasutus on igal juhul kohustatud järgima, kujutavad need endast praktikat väljendavaid suunavaid käitumisnorme, millest ametiasutus ei või konkreetses asjas kõrvale kalduda, esitamata võrdse kohtlemise põhimõttega kooskõlas olevaid põhjendusi. Selliseid käitumisnorme vastu võttes ja nende avaldamisega teada andes, et ta kavatseb neid edaspidi nendega hõlmatud juhtumite suhtes kohaldada, piirab kõnealune asutus oma kaalutlusõigust ega saa neist normidest kõrvale kalduda, ilma et tema suhtes rakendataks sanktsioone, olenevalt olukorrast selliste õiguse üldpõhimõtete rikkumise eest nagu võrdne kohtlemine või õiguspärase ootuse kaitse (vt 25. septembri 2024. aasta kohtuotsus Kirimova *vs.* EUIPO, T-727/20 RENV, EU:T:2024:646, punkt 49 ja seal viidatud kohtupraktika).

84 Seega on liidu asutused kohustatud järgima õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet, kui nad kohaldavad neid suunavaid norme, mille nad on endale kehtestanud (vt selle kohta 30. mai 2013. aasta kohtuotsus Quinn Barlo jt *vs.* komisjon, C-70/12 P, ei avaldata, EU:C:2013:351, punkt 53).

85 Nagu on märgitud suunise sissejuhatavates punktides, on selle dokumendi „eesmärk […] pakkuda suuniseid [määruse nr 2271/96] teatavate sätete rakendamise kohta“. Seega ei saa välistada, et suunises sisalduvaid juhiseid võib mõista kui praktikat väljendavaid suunavaid käitumisnorme, mida komisjon kavatseb määruse kohaldamisel järgida, ja et need võivad seega tekitada huvitatud isikutel õiguspärase ootuse, kuid seda tuleb siiski hinnata juhtumipõhiselt, vastavalt asjaomaste juhiste sisule.

86 Käesoleval juhul on suunise küsimusele nr 20 „Milline on loa mõju?“ antud vastus, millele hageja tugineb, sõnastatud järgmiselt:

„Loataotlusel ei ole peatavat mõju. Luba komisjoni rakendusotsuse vormis jõustub kuupäeval, mil see taotlejale teatavaks tehakse. Seni on ELi ettevõtjad kohustatud [määrust nr 2271/96] järgima.“

87 Vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei saa selliseid juhiseid siiski mõista nii, et nendega piirab komisjon oma pädevust anda määruse nr 2271/96 artikli 5 teise lõigu alusel antud võimalikule loale tagasiulatuv jõud.

88 Esiteks, kuigi küsimuse nr 20 pealkiri viitab „loa mõjule“, puudutavad komisjoni poolt vastuse esimeses ja kolmandas lauses antud juhised pigem loataotluse tagajärgi. Nii on suunises antud vastuse esimeses lauses meelde tuletatud, et selline taotlus ei peata määrusest nr 2271/96 tulenevaid kohustusi, mistõttu peavad ettevõtjad, keda kõnealused kohustused puudutavad, pärast taotluse esitamist – nagu nähtub vastuse kolmandast lausest – nende kohustuste täitmist jätkama kuni komisjoni otsuse tegemiseni.

89 Ent nagu komisjon oma menetlusdokumentides sisuliselt märkis, on loataotluse esitamise tagajärgede küsimus eraldiseisev küsimusest, millisel kuupäeval tekivad taotluse esitamisega algatatud haldusmenetluse tulemusel vastuvõetava võimaliku loa õiguslikud tagajärjed.

90 Teiseks on suunises antud vastuse teises lauses märgitud, et komisjoni otsuse vormis antud luba „jõustub“ kuupäeval, mil see taotlejale teatavaks tehakse. Kuigi see juhis puudutab küll hetke, mil luba „jõustub“ taotlejale teatatavaks tehtud rakendusotsuse vormis, peegeldab see üksnes ELTL artikli 297 lõike 2 kolmanda lõigu sisu.

91 Vastavalt ELTL artikli 297 lõike 2 kolmandale lõigule, mis kujutab endast üldnormi selliste otsuste jõustumise puhul, milles on märgitud adressaat, jõustuvad need otsused nimelt nende adressaatidele teatavakstegemisel (13. veebruari 2019. aasta kohtuotsus Human Operator, C-434/17, EU:C:2019:112, punkt 32).

92 Ent nagu nähtub kohtupraktikast, ei saa ELTL artikli 297 lõike 2 kolmandas lõigus ette nähtud üldnormi mõista nii, et see välistab võimaluse, et erandkorras võib sellise otsuse õiguslike tagajärgede tekkimise kuupäevaks, milles on märgitud adressaat, määrata otsuse adressaadile teatavakstegemise kuupäevast varasema kuupäeva, kui eespool punktis 61 meenutatud tingimused on täidetud (vt selle kohta 13. veebruari 2019. aasta kohtuotsus Human Operator, C-434/17, EU:C:2019:112, punktid 36 ja 37), ning seda enam kehtib see suunises küsimusele nr 20 antud vastuse teise lause kohta. Nimelt on kohtupraktikas aktsepteeritud, et õigusakti jõustumise hetk ei pruugi tingimata kokku langeda selle õiguslike tagajärgede tekkimise hetkega, kuna teatud tingimustel võib õigusaktil olla tagasiulatuv jõud (vt analoogia alusel 9. oktoobri 2025. aasta kohtuotsus On Air Media Professionals ja Different Media, C-416/24 ja C-417/24, EU:C:2025:765, punktid 44–47).

93 Seega ei saa suunises küsimusele nr 20 antud vastuse teist lauset mõista nii, et komisjoni praktikas langeb loa õiguslike tagajärgede tekkimise kuupäev igal juhul tingimata kokku kuupäevaga, mil loa andmise otsus taotlejale teatavaks tehakse.

94 Sellest järeldub, et suunises küsimusele nr 20 antud vastus tervikuna ei sisalda tegelikult ühtegi suunavat käitumisnormi, mille komisjon oleks endale kehtestanud seoses võimaliku loa tagasiulatuva jõuga, kuna see vastus piirdub sisuliselt taotlejatele meeldetuletamisega, et määruse nr 2271/96 artikli 5 esimesest lõigust tulenevad kohustused jäävad nende suhtes kehtima seni, kuni komisjon teeb otsuse nende loataotluse kohta, ning et komisjoni võimalik otsus anda neile selle artikli teise lõigu alusel erandlik luba jõustub alates kuupäevast, mil otsus neile teatavaks tehakse. Seevastu ei määra selles vastuses esitatud juhised kindlaks võimaliku loa õiguslike tagajärgede tekkimise kuupäeva ega täpsusta eelkõige, kas see kuupäev võib olla kindlaks määratud tagasiulatuvalt.

95 Eeltoodust tuleneb, et vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei saa suunis tekitada õiguspärast ootust, et määruse nr 2271/96 artikli 5 teise lõigu alusel antud loal puudub tagasiulatuv jõud, ning et järelikult ei saa hageja argumendid tõendada, et eespool punktis 61 meenutatud teine tingimus, mis puudutab huvitatud isikute õiguspärast ootust, ei olnud täidetud.

96 Kõigest eespool toodust tuleneb, et komisjon ei eiranud erandeid, mida võib erandkorras ja eespool punktis 61 meenutatud tingimustel lubada tagasiulatuva jõu puudumise põhimõttest teha, ning et järelikult ei rikkunud ta seda põhimõtet. Seetõttu tuleb esimene ja viies väide tagasi lükata.

Kolmas, kuues ja seitsmes väide, mis puudutavad sisuliselt hindamisviga ja vaidlustatud otsuste ebatäpsust

97 Hageja väidab, et komisjon kasutas oma kaalutlusõigust vääralt ja ebaproportsionaalselt. Ta väidab, et kuna ta pakub teenuseid üksnes humanitaarsektoris, ei olnud menetlusse astuja seoses lisas nimetatud seadustega selles suhtes mingis ohus. Tema hinnangul andis komisjon seega ekslikult menetlusse astujale loa blokeerida kõik hageja varad ilma piiranguteta, võtmata arvesse asjaolu, et nendes seadustes ette nähtud sanktsioonid ei hõlmanud humanitaaroperatsioonideks kasutatavat vara. Komisjon oleks seega pidanud esialgse loa ja uue loa ulatust piirama.

98 Hageja sõnul on vaidlustatud otsuste resolutsioonid liialdavad, ebaselged ja eksitavad, arvestades esimese vaidlustatud otsuse põhjenduses 14 ja teise vaidlustatud otsuse põhjenduses 42 sisalduvat. Resolutsioonid on absoluutse ulatusega, annavad menetlusse astujale kaalutlusruumi ega peegelda kõnealustes põhjendustes sisalduvaid piiranguid, millega need on hoopis vastuolus.

99 Hageja lisab, et komisjon oleks pidanud kontrollima, milliseid sanktsioone tema suhtes kohaldati ja millised tehingud kuulusid lisas nimetatud seaduste kohaldamisalasse, seda enam, et ta tõendas, et ta tegeles üksnes humanitaaroperatsioonidega, mis olid nendes seadustes ette nähtud sanktsioonide kohaldamisalast sõnaselgelt välja jäetud. Tema hinnangul ei saa humanitaarvaldkonnas toimuva tegevusega liidu huve tõsiselt kahjustada ja menetlusse astuja taotlus on tingitud üksnes nendevahelisest vaidlusest. Ta leiab, et menetlusse astuja ei saa otsustada, millal kuulub tehing nimetatud sanktsioonide kohaldamisalasse, kuna sellise hinnangu peab andma komisjon.

100 Komisjon ja menetlusse astuja vaidlevad nendele argumentidele vastu.

101 Esiteks tuleb märkida, et hageja argumendid põhinevad ekslikel eeldustel, kuna vastupidi hageja väidetele ei nähtu vaidlustatud otsustest sõnaselgelt mitte ainult see, et komisjon võttis arvesse hageja märkusi tegevuse kohta, mis hageja sõnul ei kuulu sanktsioonide kohaldamisalasse, vaid ka see, et neid märkusi arvestades piiras komisjon esialgse loa ja uue loa ulatust üksnes olukordadega, milles lisas nimetatud seadused kohustasid menetlusse astujat hageja suhtes teatud viisil käituma.

102 Nimelt viitas komisjon ühelt poolt esimese vaidlustatud otsuse põhjenduse 14 punktis 2 hageja tähelepanekule, et sanktsioonid ei ole kohaldatavad, kuna teatud tehingud ei kuulu nende kohaldamisalasse, ja sellest tulenevalt märkis komisjon, et esialgne luba võimaldas menetlusse astujal üksnes „järgida“ lisas nimetatud seadusi ja et tehingud, mis on nende seadustega välja jäetud, ei ole järelikult hõlmatud ka kõnealuse loaga. Teiselt poolt piirdub esimese vaidlustatud otsuse artikkel 1 vastavalt nimetatud juhisele sellega, et menetlusse astujal on lubatud neid seadusi „järgida“ ja seda ainult „ulatuses, mis on vajalik“ teatud vara „külmutamiseks“ ja teatud tehingutest „keeldumiseks“.

103 Lisaks, kuigi teise vaidlustatud otsuse artikli 1 sisu on identne esimese vaidlustatud otsuse omaga, on teise vaidlustatud otsuse põhjenduses 42 sõnaselgelt meenutatud, et arvestades MEB tegevust humanitaaroperatsioonide valdkonnas, lubab uus luba menetlusse astujal külmutada teatud vara ja keelduda teatud tehingutest üksnes niivõrd, kuivõrd see on nõutav lisas nimetatud seaduste kohaselt, ning et mis tahes tehing, mis on nende seadustega välja jäetud, ei ole järelikult hõlmatud ka kõnealuse loaga.

104 Neil asjaoludel ei esine vaidlustatud otsuste põhjenduste ja resolutsiooni vahel vastuolu ning need ei ole algse loa ja uue loa ulatuse osas ebaselged.

105 Teiseks tähendavad eespool punktides 101 ja 103 esitatud järeldused samuti, et vastupidi hageja väidetule ei ole esialgse loa ja uue loa ning seega vaidlustatud otsuste ulatus ka liialdav või absoluutne või isegi ebaproportsionaalne või ebatäpne, vaid piirdub üksnes tegevusega, milleks menetlusse astuja on kohustatud lisas nimetatud seaduste alusel, ning seda rangelt niivõrd, kuivõrd see võimaldab tal nende seaduste alusel külmutada hageja teatud vara ja keelduda hageja teatud tehingutest.

106 Mis puudutab kolmandaks hageja väidet, et komisjon oleks pidanud kindlaks tegema iga tehingu, millega seoses oli menetlusse astujal lubatud lisas nimetatud seadusi järgida, siis piisab, kui märkida, et sellise argumendiga ei saa samuti nõustuda, kuna see põhineb vääral arusaamal mitte ainult vaidlustatud otsuste ulatusest, nagu seda on kirjeldatud eespool punktides 101–103, vaid ka komisjoni poolt määruse nr 2271/96 artikli 5 teise lõigu alusel antud hinnangu ulatusest.

107 Nimelt peab komisjon määruse nr 2271/96 artikli 5 teise lõigu alusel esitatud loataotluse hindamisel üksnes analüüsima, kas taotleja või liidu huve võidakse oluliselt kahjustada juhul, kui taotleja ei järgi lisas nimetatud seadusi kolmanda isiku suhtes, kellele kohaldatakse piiravaid meetmeid. Kuivõrd nimetatud seadused puudutavad sellist kolmandat isikut, ei sõltu selle sättega nõutav kontroll küsimusest, kas kõnealuse kolmanda isiku teatud tehingutele võib nende seaduste alusel erandi teha.

108 Seega ei ole komisjoni ülesanne määruse nr 2271/96 artikli 5 teise lõigu alusel kvalifitseerida kolmanda isiku võimalikke tehinguid või vara lisas nimetatud seaduste alusel, kuna komisjon ei saa kontrollida ei sellise kolmanda isiku iga tehingu või vara liigitust ega tema olukorda seoses nimetatud seaduste ja nendest tehtavate võimalike eranditega. Järelikult, vastupidi sellele, mida nõuab hageja, ei ole käesolevas kohtuasjas vaja, et Üldkohus määraks ekspertiisi, et tõlgendada nende seaduste kohaldamisala, või võtaks muid meetmeid, et saada eksperdiarvamusi hageja tegevuse kohta või kuulata tema audiitorid sellega seoses tunnistajatena ära.

109 Neljandaks ei ole tähtsust hageja viidatud asjaolul, et menetlusse astuja tõlgendab esialgset luba ja uut luba liiga laialt nii, et need võimaldavad tal külmutada kõik hageja varad. Nimelt puudutab see asjaolu lubade õiget kasutamist menetlusse astuja poolt, mitte aga lube andvate vaidlustatud otsuste õiguspärasust.

110 Lisaks, vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei jäta esialgne luba ja uus luba menetlusse astujale selles osas mingit kaalutlusruumi. Nimelt, kui lisas nimetatud seadused ei pane talle kohustust külmutada hageja teatud vara või keelduda hageja teatud tehingutest, ei ole need load kohaldatavad ja menetlusse astuja on kohustatud järgima määruse nr 2771/96 artikli 5 esimeses lõigus ette nähtud keeldu.

111 Viiendaks, mis puudutab hageja väidet, et võimu on kuritarvitatud, kuna esialgne luba ja uus luba anti tema ja menetlusse astuja vahel Saksa kohtus toimuva vaidluse tõttu, siis piisab, kui märkida, et esimene vaidlustatud otsus ei sisalda selle kohta ühtegi viidet, vaid tugineb muudele kaalutlustele. Pealegi, kuigi teise vaidlustatud otsuse põhjendustest 18 ja 19 nähtub, et menetlusse astuja viitas oma uues loataotluses sellele vaidlusele, nähtub selle otsuse põhjendusest 20 ka, et komisjon välistas sõnaselgelt selle asjakohasuse võimaliku uue loa andmisel määruse nr 2271/96 artikli 5 teise lõigu alusel. Käesoleva väitega ei saa seega nõustuda.

112 Kõigest eespool toodust tuleneb, et hageja argumendid ei tõenda ei seda, et komisjon tegi hindamisvea, eriti seoses esialgse loa ja uue loa ulatusega, ega seda, et vaidlustatud otsused on selles osas ebatäpsed, ega ka seda, et komisjon kuritarvitas oma pädevust. Järelikult tuleb kolmas, kuues ja seitsmes väide tagasi lükata.

113 Vaidlustatud otsuste tühistamise nõue tuleb seega põhjendamatuse tõttu rahuldamata jätta.

114 Seetõttu tuleb hagi tervikuna rahuldamata jätta, ilma et oleks vaja teha otsust hagi vastuvõetavuse kohta, mille suhtes palub hageja Üldkohtul võtta seisukoha asja sisuliselt läbi vaatamata (vt eespool punkt 17), et tema sõnul selgitada „[t]ühistamishagi ja [võimaliku] eelotsusemenetluse

vahelist seost“, ja mille suhtes menetlusse astuja on kahtlusi väljendanud. Nimelt, mis puudutab esiteks hageja taotlust, siis kuigi vastab tõele, et kodukorra artikli 130 lõikes 1 on ette nähtud, et kostja võib taotleda, et Üldkohus lahendaks hagi vastuvõetamatuse küsimuse ilma sisulist vaidlust käsitlemata, ei saa hageja sellist taotlust selle artikli tähenduses esitada. Teiseks, mis puudutab menetlusse astuja väljendatud kahtlusi, siis tuleb meenutada, et poolel, kellel on lubatud astuda menetlusse kostja nõuete toetuseks, ei ole õigust tõstatada asja läbivaatamist takistavat asjaolu, mida kostja nõuetes ei ole esitatud, mistõttu ei ole Üldkohus kohustatud tegema sõnaselget otsust asja läbivaatamist takistava asjaolu põhjendatuse kohta (vt selle kohta 7. detsembri 2022. aasta kohtuotsus PNB Banka *vs.* EKP, T-275/19, EU:T:2022:781, punktid 93 ja 94 ning seal viidatud kohtupraktika). Igal juhul, kuna käesoleva kohtuasja asjaoludel nõuab hagi vastuvõetavuse kontrollimine keerukat analüüsi, on korrakohase õigusemõistmise kaalutlustel põhjendatud jätta hagi sisulistel põhjustel rahuldamata, ilma et enne lahendataks hagi vastuvõetavuse küsimus (vt selle kohta 26. veebruari 2002. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Boehringer, C-23/00 P, EU:C:2002:118, punkt 52).

Kohtukulud

115 Kodukorra artikli 134 lõike 1 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud kohtukulud hüvitama, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud ning komisjon ja menetlusse astuja on kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb vastavalt nende nõuetele jätta hageja kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja komisjoni ja menetlusse astuja kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (teine koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldama.**

2. **Jätta Middle East Bank, Munich Branchi kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Euroopa Komisjoni ja Clearstream Banking AG kohtukulud.**

Papasavvas Marcoulli Schwarcz

Valasidis Spangsberg Grønfeldt

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 10. detsembril 2025 Luxembourgis.

Allkirjad